

Kupujte VOJNE BONDE!
Najstarejši slovenski dnevnik v Ohio
Oglasi v tem listu so uspešni

ENAKOPRAVNOST

EQUALITY

NEODVIŠEN DNEVNIK ZA SLOVENSKE DELAVCE V AMERIKI

Kupujte VOJNE BONDE!
The Oldest Slovene Daily in Ohio
Best Advertising Medium

VOL. XXVII.—LETO XXVII.

CLEVELAND, OHIO, WEDNESDAY (SREDA), AUGUST 23, 1944

ŠTEVILKA (NUMBER) 196

Ameriške sile so se izkrcale blizu Bordeauxa

RUSI SO UDARILI V ROMUNIJI

Rdeča vojska zavzela veliko mesto Jasi

LONDON, 22. avgusta.—Rdeča vojska je podvzela mogočno novo ofenzivo na dolgo počivajoči romunski fronti. Včeraj so ruske čete zavzele drugo največje romunsko mesto in važno industrijsko središče Jasi in prodrlje od 38 do 44 milj globoko v romunski teritorij na 165 milj dolgi fronti.

Moskva poroča, da je bilo na romunski fronti v teku zadnjih treh dni ubitih 25,000 Nemcev, nadaljnjih 12,000 Nemcev pa so Rusi ujeli.

Dve ofenzivi v teku
Kot razvidno iz dnevnih poročil, ki jih pošilja Stalina, sta na romunski fronti v teku dve mogočni ofenzivi Rdeče vojske, o katerih so iz Berlina že več dni prihajala skrajno mrka poročila.

V akciji sta druga in tretja ukrajinska armada, katerima poveljuje generala Radion Malinovski in Fedor Tolbuhin. Odkar se je ofenziva začela, so Rusi zavzeli več kot 350 trgov in vasi.

Cilj je Ploesti
Ofenziva na romunski fronti, ki je počivala od prošlega aprila, je očitno naperjena proti oljnemu polju v Ploestiju, kjer ima Nemčija glavni vir petroleja za svojo vojno mašino.

Ploesti leži okrog 160 milj južno od obstoječe bojne linije, medtem ko je bližnja reka Donaj, manj kot 65 milj od reke Donave.

Važno križišče zavzeto
Z drugih sektorjev ruske fronte, ki se sedaj razteza 1,400 milj daleč od severa proti jugu, poročajo Rusi o novih uspehih svoje kampanje, ki gre očitno za tem, da se odreže Varšavo in severozapadno Poljsko od Vzhodne Prusije in da se po daljša ostro konico sovjetske moči v center Estonije, obenem pa da drži nazaj ljute nemške protinapade v latvijski vrzeli zapadno od Rige.

Med Varšavo in Bjalostokom so Rusi včeraj zavzeli važno cestno križišče v mestu Zambrow, 14 milj južnovzhodno od Limze.

Iz tega je razvidno, da so Rusi napredovali 15 milj od prej objavljenih pozicij.

V bližini Varšave so Rusi nedavno udarili proti severozapadu in očistili Nemce iz ozemlja ob južnem bregu reke Bug na 40 milj dolgi fronti med krajema Olehni in Słupsk.

SLIKE
Nocoj se bo na Grdinovem vrhu kazalo slike, med katerimi bo tudi slika iz Carey, O.

TUNIKA NEMŠKEGA GENERALA

Ko so Hitlerjeve kohorte spomladi 1940 strle Francijo kot hišo iz kart, se nacijem pač ni sanjalo, da bodo čez štiri leta bežali iz Francije pred četami "gnile" ameriške demokracije in da bodo celo arogantni pruski generali med ujetniki ameriške vojske. Slika predstavlja dva ameriška oficirja, ki ogledujeta tuniko nemškega generala, kateremu se je očitno tako mudil v Berlin, da ni imel časa "zapokati" svojih oblčil.

Novi grobovi

PRIMOŽ MODIC

Po kratki bolezni je umrl Primož Modic, star 57 let, stanujoč na 5908 Bonna Ave. Doma je bil iz Velikih Blok pri Novi vasi, odkoder je prišel v Ameriko pred 30. leti. Bil je član društva št. 23 Z. S. Z. in podru. št. 6 S. M. Z. Tukaj zapušča soprogo Mary, rojeno Oset, in štiri brate Josepha, Matijo, Johna in Louisa. Pogreb se vrši iz Zakrjškovega pokopnega zavoda. Čas pogreba še ni določen.

DANIEL RAKIČ

Po nekaj tednov trajajoči bolezni v Mestni bolnišnici je umrl Daniel Rakič, samski, star 52 let. Stanovalec je na 3238 St. Clair Ave. Doma je bil iz Starega sela, pošta Otoča, Lika. Pogreb oskrbuje družina Vukovich, 1403 E. 33 St. Pogreb se vrši danes ob 1. uri popoldne iz A. Grdina in sinovi pogrebnega zavoda, 1053 E. 62 St., v cerkev sv. Save in nato na rusko pokopališče.

Bodi pokojnikom lahka ameriška gruda, preostalih pa naše sozljaje!

POROKA

V soboto, dne 26. avgusta se bosta poročila Miss Esther Marie Martič, hčerka Mr. in Mrs. Bernard Martič, 6614 St. Clair Ave., in Mr. James H. Zippel. Poroka se bo vršila ob 10. uri zjutraj v cerkvi sv. Vida. Sorodniki in prijatelji so vabljeni, da se poročnih obredov udeležijo. — Novoporočencema n a še čestitke!

Podprimo borbo Amerike za demokracijo in svobodo sveta z nakupom vojnih bondov in vojno-varčevalnih enami!

Bodoči mir mora biti podprt z vojaško silo

Suverenost malih in velikih narodov mora biti zjamčena — predstavniki velike trojice so v tem edini

WASHINGTON, 22. avgusta. — Predstavniki Zed. držav, Velike Britanije in Rusije so včeraj tu začeli delati načrte za organiziranje svetovne varnosti, o kateri so se vsi strinjali, da mora sloneti na "suvereni enakosti" velikih in malih narodov in biti podprta z vojaško silo, ki bo stalno na razpolago v zadostni jakosti.

Zgodovinsko konferenco je otvoril v Dumbarton Oaks državni tajnik Cordell Hull z udamcem kladiva ob mizo v obliki konjske podkove, za katero sedijo predstavniki zastopanih narodov in člani njihovih misij.

Hullu je sledil načelnik sovjetske delegacije, poslanik Andrej A. Gromiko, ki je enako Hullu poudarjal, da se bo nova svetovna vojna preprečila edino, ako bodo velike sile skrbjele za organiziranje vojaške moči, ki bo vsak izbruh v stanju zatreti v kali.

Medtem ko je Gromiko poudaril, da je raba sile za zjamčenje miru v bodočnosti nujnih sil, pa je izjavil, da mora biti temelj svetovne organizacije "princip suverene enakopravnosti vseh svobodoljubnih držav."

Sovjetski poslanik je izrazil prepričanje, da edinstvo, ki jo je ustvarila vojna med Ameriko, Britanijo in Rusijo, jamči, da bo konferenca rodila pozitivne rezultate, nato pa je čestital Zed. državam na podvzetju prvih korakov za formiranje mirovne organizacije.

Sir Alexander Cogadon je kot načelnik britske delegacije istotako kot Hull in Gromiko poudaril, da je raba sile za zjamčenje miru v bodočnosti nujno potrebna.

Posvetovanje Poljakov v Londonu; izgled za dosego sporazuma z Moskvo je ugoden

LONDON, (O.N.A.) — Več kot verjetno je, da se bo odločila poljska vlada v Londonu glede usodepolnih vprašanj, pred katerimi se nahaja, že v teku prihodnjih par dni. Štiri poljske stranke, iz katerih je sestavljena poljska vlada v izgnanstvu, razpravljajo o vprašanju, da li se bodo zedinile s Poljskim osvobodilnim odborom v Chelmu ali ne.

Poročila trde, da so največje težave nastale v socialistični stranki. Govore celo, da obstoji nevarnost razkola, ker namerava del stranke zahtevati posebnega jamstva, katerih pa v sedanjem položaju brez dvoma ne bo mogel dobiti.

Dober izgled za sporazum z Rusijo

O ministrskem predsedniku Stanislawu Mikolajczykju, ki se je ravnokar vrnil iz Moskve in Chelma, se trdi, da je trdno odločen, prevzeti vodstvo poskusa za pameten sporazum s Stalinom, in z največjo jasnostjo do-

ločiti predpogoje in smernice, od katerih bo odvisna bodočnost Poljske.

Mikolajczyk se je vrnil baje iz Rusije popolnoma prepričan, da je brez nadaljnjega mogoče najti bazo za sporazum z Rusijo, dočim je Stalin povsem očitno sprejel Mikolajczykja kot nekakšnega poljskega dr. Be-neša.

Stalinova obzirnost napram Mikolajczykju

Na svoji drugi konferenci s predsednikom Mikolajczykkom je nazival Stalin poljskega državnika "gospod ministrski predsednik", ter je pokazal izredno znanje vseh podrobnosti poljskega političnega življenja, kakor tudi posameznih poljskih osebnosti.

Toda Stalin ni bil le osebno priazen napram predsedniku poljske vlade v izgnanstvu, temveč je kazal tudi največje razumevanje in prijateljstvo do Poljske in izražal upanje, da bo kmalu zopet obnovljena.

Rusiji se letos obeta izredno bogata žetev

MOSKVA, 10. avgusta (O.N.A.) — Moskovska časniška poročila pravijo, da bo sedanja žetev izredno bogata, tako da bodo morali priskočiti na pomoč vsi starejši ljudje, ki še znajo vihteti kose in srpe. V širokih predelih Rusije od Orlovska pa do Gorkija in Tule zore tako ogromne količine žita, da jim razpoložljivi poljedelski stroji ne bodo kos.

Kljub vsem velikim težavam, katere so morali premagati ruski poljedelci, je bilo letos posejanih 30 milijonov akrov več kot lani. Že začetkom avgusta je bilo v Rusiji požetega polovico več žita kot ob istem času lani.

V splošnem je letos več poljedelskih strojev na razpolago kot lani, toda kljub temu morajo kmetje z največjo pazljivostjo gledati na to, da nobena kombina ne počiva. In preko tega je bilo potrebno še poklicati nazaj kosce, ki so bili že pred leti skoro popolnoma izginili, ker so žetev pobirali le še stroji.

NEMŠKI UJETNIKI VIDJO KONEC VOJNE

JUŽNA FRANCIJA, 22. avgusta. — Nemški ujetniki odprto priznavajo, da je Nemčija izgubila vojno in pričakujejo konca sovražnosti v teku 5 ali 6 tednov. Neki ujeti nemški poročnik je rekel: "V enem dnevu sem videl več ameriškega vojnega materiala kot sem videl nemškega v teku zadnjih šestih mesecev. V Ameriki imam nekega sorodnika, in danes bi bil tudi jaz tam, ako bi bil imel daner za potovanje."

AMERIŠKA ZASTAVA PLA-POLA NAD GUAMOM

Nad Guamom, ki se je nahajal več kot dve leti in pol v japonskih rokah, zopet plapolae zvezdnata zastava ameriške republike. Izolacijski člani kongresa Zed. držav so preprečili udržitve Guama, dokler se ne nahajal v ameriških rokah, ampak ko so ga dobili Japonci, so na njem zgradili močne utrbe; predno se jim ga je iztrgalo iz rok, je bilo prelite mnogo ameriške krvi. V bodočnosti bo Guam utrjen in minilo bo mnogo let, predno bodo Amerikanci zopet imeli kako zaupanje v Japonsko.

TRETJA INVAZIJA FRANCOSKE CELINE; AMERIKANCI SAMO 165 MILJ OD MEJE NEMČIJE

Francoski vojaški viri poročajo, da se je snoči začelo tretje veliko izkrčenje zavezniških čet na francoski celini. Tretja invazija Francije glasom teh poročil je v teku v bližini velikega pristanišča Bordeaux, ki leži ob Atlantskem oceanu severno od francoskošpanske meje.

Zavezniški vrh. gl. stan istočasno poroča, da so ameriške oklopne sile v severozapadni Franciji v svojem zmagovitem prodiranju pustile za seboj več kot pol poti do Nemčije; ameriške sile se glasom zadnjih poročil nahajajo samo še 165 milj od meje nemškega rajha.

Ze prej je bilo poročano, da je bil Bordeaux pod napadom od strani francoskih patriotov in ameriške oklopne kolone, ki je prodirala proti jugu reke Loire, ki se nahaja 170 milj severno od mesta.

Gl. stan nima komentarja

Vrh. gl. stan je danes zgodaj zjutraj poročilo francoskih oblasti v Hendayu, da so se zavezniške sile izkrcale v Bordeauxu, označil kot "izven našega območja," drugače pa glede tega ni bilo podanega nikakega komentarja.

Informacijski urad vojnega departamenta v Washingtonu pravi, da o izkrcaju nima nikakih poročil.

Bombardiranje se je čulo do španske meje

Ampak iz Hendaya je prišlo poročilo o eno uro trajajočem bombardiranju Bordeauxa, katerega se je čulo prav do španske meje. Poročilo pravi, da so z napadom pričeli zavezniški

KRATKE VESTI

AMERIKANCI SE BLIŽAJO REKI RONI

RIM, sredo, 23. avgusta. — Ameriške in francoske čete so včeraj udarile zapadno od obkoljenega Toulona in so se snoči nahajale šamo tri milje od Marseilla, medtem ko se druga ameriška oklopna kolona bliža dolini reke Rone. Gen. Patch, poveljnik zavezniške armade v južni Franciji, je včeraj izjavil, da se Nemci umikajo, "kakor da so omamljeni."

BOLGARIJA ODPRTO APELIRA ZA MIR

LONDON, 22. avgusta. — Bolgarski zunanji minister Parvan Draganov je Sobranju v Sofiji rekel, da je bila bolgarska vojna napoved Ameriki in Angliji "napaka", in da njegova vlada sedaj išče "pota in sredstva" za sklenitev miru. Njegov govor v sobranju je bil oddajan po bolgarskem radiju.

PROTI - VATIKANSKI KARTUN V ANGLIJI

LONDON, 22. avgusta. — Časopis "Evening Standard" je objavil "rizbo mednarodno poznane kartuniste Low-a, ki je povzročila veliko senzacijo v javnosti, ker je odprto kritična napram politiki Vatikana. Kartun, ki nosi naslov "Neutrlnost v Vatikanu", predstavlja dva debela kardinala na stopnicah Vatikana. Eden drži v rokah pisimo z označbo: "Čestitke Hitlerju, ker je srečno utekel smrti." Drugi drži v rokah časopis z naslovom: "Novo netenje nesoglasja med Rusijo in zavezniški." Spodaj stojte trije zavezniški vojaki, z označbo: "Borci za svobodo, med drugim svobodno vesti."

PROTESTIRAJO PROTI "NEDOSTOJNIM OBLEKAM"

ST. PAUL, 22. avgusta. — Konvencija Narodne zveze katoliških žena je danes sprejela resolucijo, v kateri se obsoja "rastočo tendenco napram nesposobnosti ženskih oblčil," in obsojalo se je zlasti mlajše žene, o katerih je bilo rečeno, da se oblačijo na način, "ki žali čut dostojnosti in sramežljivosti."

V BOLNIŠNICI

Poznani rojak John Levstik, ki z Mr. Anton Kavčnikom, vodi gostilno na 1144 E. 71 St., je bil preteklo nedeljo odpeljan v Woman's bolnišnico. Obiski začasno niso dovoljeni. Želimo, da bi se mu ljubo zdravje čim prej vrnilo!

UREDNIŠKA STRAN "ENAKOPRAVNOSTI"

"ENAKOPRAVNOST"

Owned and Published by
THE AMERICAN JUGOSLAV PRINTING AND PUBLISHING CO.
6231 ST. CLAIR AVENUE — HENDERSON 5311-12
Issued Every Day Except Sundays and Holidays
SUBSCRIPTION RATES (CENE NAROCNINI)
By Carrier in Cleveland and by Mail Out of Town:
(For rates in Cleveland in pošti izven mesta):
For One Year — (Za celo leto) — \$6.50
For Half Year — (Za pol leta) — 3.50
For 3 Months — (Za 3 mesece) — 2.00
By Mail in Cleveland, Canada and Mexico:
(For rates in Cleveland, Canada in Mehiki):
For One Year — (Za celo leto) — \$7.50
For Half Year — (Za pol leta) — 4.00
For 3 Months — (Za 3 mesece) — 2.25
For Europe, South America and Other Foreign Countries:
(Za Evropo, Južno Ameriko in druge inozemske države):
For One Year — (Za celo leto) — \$8.00
For Half Year — (Za pol leta) — 4.50
Entered as Second Class Matter April 26th, 1918 at the Post Office at Cleveland, Ohio, under the Act of Congress of March 3rd, 1879.

104

VPLIV POLJSKE USTAVE NA SEDANJI POLOŽAJ

Poljska ima dvoje ustav, ki obe igrata važno vlogo v dramatični igri, v kateri gre za to, kdo bo dobil v roke kontrolo v povojnem času in vladal na Poljskem.

Splošno je priznано, da je ustava iz leta 1935 v primeri s konstitucijo iz leta 1921 reakcionarno usmerjena, kajti oblast Sejma je v njej precej porezana, a polnomoč predsednika republike zelo povečana. Vse to je bilo v prid predsedniku iz leta 1935, maršalu Piłsudskemu — ustava pravi v svojem uvodu, da je predsednik odgovoren le "pred Bogom in pred zgodovino."

Unija poljskih patriotov v Moskvi in komitej za osvoboditev Poljske se zdaj poslužujeta tega dejstva v svoje politične svrhe. Londonska vlada je bila prisiljena, da brani to reakcionarno ustavo, akoravno nekateri izmed članov londonske vlade odkrito priznavajo, da jim ni po godu. Stvar je namreč ta, da je konstitucija iz leta 1939 edini temelj, na katerem je mogoče vsaj kolikor toliko bazirati legalnost londonske vlade — ki bi sicer ne bila nič drugega kot mala skupina beguncev v inozemstvu.

Tako so torej prisiljeni, da zagovarjajo dokument, ki je reakcionaren, a je obenem edina podlaga njihovega stališča, da so legalna in prava vlada Poljske.

Ko je bila ustava iz leta 1935 po dolgih težavah priznana in sprejeta, se je to zgodilo pod vrhovnim vodstvom Stanisława Car-ja, katerega so imenovali na Poljskem velikega mojstra "zavijanja." O priliki glasovanja v januarju leta 1935 je odšla vsa opozicija iz Sejma v znak protesta proti pravičniku, katerega je hotel uvesti blok vlade. In ravno ta protest je zlorabila vladna stranka, da izvede sprejem nove konstitucije. Car je takrat enostavno odločil, da se nanaša ustavna zahteva tri-petinske večine na navzoče člane Sejma, mesto na celokupno članstvo Sejma. Člani opozicije so bili sicer poklicani nazaj, a so prišli prepozno na glasovanje.

Tako je bila torej konstitucija iz leta 1935 sprejeta na podlagi juristične zvijače, in je postal temelj političnega življenja na Poljskem. Toda narod je ni priznal rade volje, odpor v vsej Poljski je bil velik, in še danes se naslanja poljsko osvobodilno gibanje na dejstvo, da namerava odpraviti to konstitucijo.

V bistvu so si vsi Poljaki na jasnem, da je treba to konstitucijo odpraviti, in da mora biti to prva skrb vsake nove vlade na Poljskem. Piłsudskijev "vladni blok," ki je bil to ustavo podpiral, je bil politična mešanica veleposestnikov, reakcionarjev, industrijalcev, monarhistov, itd., katere je vezala le udanost do maršala Piłsudskega.

Splošno prevladuje mnenje, da londonska skupina ne bo dosegla ničesar s tem, da se opira na to reakcionarno ustavo. Na koncu koncev bo prišlo do koalicijske vlade, v katero bodo vstopili vsi oni člani londonske vlade, katerim bo to mogoče — ako ne kot člani zamejne vlade, bodo storili to kot posamezniki, t. j. zasebniki. Jasno je namreč, da se nahajajo v londonski vladi nekateri osebnosti, katerih ne bo sprejela niti Moskva, niti Unija poljskih patriotov, niti Osvobodilni odbor v Chelmu. Povsem jasno je tudi, da te osebnosti nimajo nobenih izgledov na to, da bi mogle najti mesto v kakršnikoli poljski vladi po vojni.

RADOLJUB ČALAKOVIČ:

Slovenski narod v borbi za svobodo

(Nadaljevanje in konec.)

2. Ta akcija je izhodna točka za osvoboditev in zedinjenje vseh Slovencev.

3. Stojec na stališču naravnih in usodne skupnosti južnih slovenskih narodov ne priznava Osvobodilna fronta razkosanje Jugoslavije in deluje z vsemi silami za slovo in enotnost svojih narodov, pod vodstvom velikega ruskega naroda, na temelju pravice slehernega naroda do samoodločbe.

4. V zvezi s slovensimi izjavami Churchilla, Roosevelta in sovjetske vlade, bo slovenski narod, po svoji narodnostni osvoboditvi, sam odločil o notranji ureditvi Slovenije in njenih zunanjih odnosih. Osvobodilna fronta bo zadržala in z vsemi sredstvi branila te temeljne pravice slovenskega naroda.

Temu patriotizmu, širokemu in demokratskemu programu Osvobodilne fronte, ki je združil slovenski narod, v borbi za obstoj in svobodo nasproti, so vstali petokolonisti kot Natlačen in Erlich, a njima so sledili reakcionarji vseh barv.

Od začetka so se oni borili proti Osvobodilni fronti na ta način, da so širili malodušnost in razdeljevali vrste slovenskega naroda. Ali, ko vse to ni moglo odvrniti slovenskega naroda od oboroženega boja proti okupatorjem, tedaj so se prišli orožja in — skupaj z okupatorji, kot njihovi hlapci — šli v boj proti svojemu lastnemu narodu. Pod geslom "borbe proti komunizmu" zedinili so se odpadniki slovenskega naroda, ki so se klicali z raznimi imeni: "bela garda", "plava garda", "redna jugoslovanska vojska domovine", ter se tekom vojne znašli pod "domobranksko" zastavo Lea Rupnika in izpremenili v navadno bando roparjev, nasilnikov, požigalcev in ubijalcev — popolnoma izolirano od naroda.

2. Partizanska borba v Sloveniji se je že od samega začetka naslanjala na formirano politično gibanje, katero je zajemalo večino slovenskega naroda. S tem se lahko pojasni, kako so se partizanske enote mogle obdržati na tako malem prostoru, preprečenem z gosto železniško mrežo in cestami in posejanim z množičnimi sovražnimi postojankami. One so se vzile temu vzdržale, prebrodile vse krize, izdržale vse sovražnikove ofenzive in prearastle v pravo vojsko, dobro organizirano, disciplinirano in oboroženo.

Narodno - osvobodilna vojska Slovenije, kot sestavni del NOV Jugoslavije, je organizirana v dveh korpusih in nekoliko partizanskih oddelkov, a svoje glavne akcije izvaja na zelo važnih železniških progah, kot so: Zidani most — Ljubljana — Rakek, Ljubljana — Trst. Po teh železniških progah Nemci oskrbljuje svoje vojske v Italiji, po njih se vrši prevažanje nemških trup v Jugoslavijo, na vzhodno fronto in obratno.

N. O. V. Slovenije je prenešala, še pred kapitulacijo Italije, svoj oboroženi boj čez meje Jugoslavije v Avstrijo in Italijo. Ta borba je postala še bolj značajna po kapitulaciji Italije. Ob kapitulaciji so slovenski borci, s pomočjo naroda, razorožili šest italijanskih divizij, kar je omogočilo, da se v slovenskem delu Istre, v slovenskem Primorju takoj organizira in obo-

rozi nekoliko brigad in partizanskih oddelkov, ki danes vršijo operacije v okolici samega Trsta, Gorice in Idrije.

Pred kratkim je nekoliko smelih slovenskih partizanov izvršilo v tem kraju eno od največjih in najznačajnejših divizij v Jugoslaviji. Oni so se prikradli v znani rudnik živega srebra v Idriji ter z minami uničili instalacije in naprave za črpanje vode. Rudnik je poplavljen, a za njegovo popravilo je treba najmanj leto dni. Težak je ta udarec nemški vojni mašini, ker Idrija je po velikosti drugi rudnik živega srebra v Evropi.

Od posebnega značaja so operacije N. O. V. Slovenije v onih slovenskih pokrajinah, katere so spadale pod "veliki Reich" in na katere nemški okupator najbolestneje reagira, kar je popolnoma razumljivo. To ni več balkanska periferija "evropske trdnjave" v katerih se morajo lahkoverni publiki, akcije partizanov prikazati kot delo roparskih tolp. Partizani so vstopili — in to kot organizirana in dobro oborožena vojska — v samo "trdnjavo", izza meja Reicha, da s svojimi puškami dokažejo Hitlerju, da Stažerska ni nikdar ne bo postala nemška.

Silen odmev je imel nedavni pohod ene naše divizije v Stažersko, izvršen pod najtežjimi okoliščinami — globoki sneg in neprestani boji z Nemci, ki so had našo divizijo poslali 20.000 svojih vojakov s tanki in artilerijo. Ali vseeno niso uspeli, da jo vržejo iz Stažerske. Ona je ostala na svojem ozemlju, a stoteri novi bojevniki so pristopili v njene vrste.

Treba je poudariti skrb, katero glavni štab N. O. V. Slovenije posveča vzgoji vojaških kadrov. V ta namen je organizirana oficijska šola glavnega štaba z več oddelki za razne vrste orožja. V šoli predavajo oficirji bivše jugoslovanske vojske, katerih število v vrstah N. O. V. Slovenije se je posebno po kapitulaciji Italije dosti povečalo, ko so se mnogi od njih rešili ujetništva in prišli, da se bojujejo za čast in svobodo svojega naroda. Te oficirje ni mogel pridobiti za službo Hitlerju agent Draže Mihajlovič — Drago Novak, ki je skupaj z Dobrosavom Jevdjevičem in Gestapo organiziral v Sloveniji takozvano "redno Jugoslovansko vojsko v domovini."

Politično in kulturno delo N. O. V. Slovenije je zelo živo. Vsaka brigada tiska svoj mesečnik, poleg žepnih in zidnih časopisov, ki izhajajo po četah in bataljonih. Februarja tega leta je izšlo 28 brigadnih in divizijskih časopisov. "Partizanski dnevnik", katerega izdaja glavni štab N. O. V. Slovenije, izhaja dnevno v 2.000 izvodih.

Vez med vojsko in narodom je zelo pristna. Slovenski narod ni nikdar imel vojske. Vstvaril jo je danes, pod najtežjimi pogoji, in je na to upravičeno popoln. Gledal sem, kako je na velikem narodnem zborovanju v Črnomlju, ljudstvo pozdravljalo vojsko, ki je defilirala pred govorilno tribuno. "Naša vojska" — so govorili ljudje medseboj. V teh priprostitih besedah se je izražala ljubezen, navdušenje in nada.

3. Slovenski narod je prehitel vse druge narode Jugoslavije in v graditvi naše nove državne oblasti, in v tem nam more vsem služiti za vzgled.

Narodno - osvobodilni odbori,

kot organi oblasti, niso obstojali v začetku narodno - osvobodilne borbe v Sloveniji. Obstojali so samo vaški, okrajni in okrožni odbori Osvobodilne Fronte, ki so istočasno bili forumi vsenarodnega političnega gibanja in oblastni organi. Enotnost njihove akcije — bodisi kot političnih forumov, ali pa organov oblasti — je bila zamenjana z enotnostnim vodstvom Izvršilnega odbora Osvobodilne fronte. Z razvojem narodno - osvobodilne borbe in njenimi vse večjimi uspehi nastajale so nove zahteve, za katerih izpolnitev so bili potrebni novi organi. Oni se razvijajo pod okriljem Osvobodilne fronte (Upravna komisija s svojimi različnimi oddelki), ki se formalno še niso razdelili od splošno-političnega gibanja slovenskega naroda.

Formalno razdvajanje organov državne oblasti od foruma Osvobodilne fronte je izvršeno šele z odlokom Prvega zborovanja Slovenskega narodno - osvobodilnega sveta, ki se je vršilo 19. in 20. februarja tega leta. Plenum Osvobodilne fronte, se je že na zboru poslancev slovenskega naroda, ki se je vršil v Kočevju od 1. do 3. oktobra 1943 leta konstituiral kot vrhovno zakonodajno in izvršilno oblast slovenskega naroda pod imenom: Slovenski narodno - osvobodilni svet. Z odloki Prvega zborovanja SNOS-a so realizirani odloki drugega zborovanja AVNOJ-a o izgrajenju Jugoslavije kot demokratske, federativne državne enote. Naša borba v celi Jugoslaviji se približuje svojemu zmagovalnemu koncu — a da moremo dejstvovati pri njeni zaščiti te borbe in zaščiti narodom nje sad, nujno je, da pristopimo k izgraditvi nove državne oblasti z več sistemi, z javnim smotrom, s popolno zavestjo, ne samo o zahtevah sedanjosti, ki stalno rastejo, ampak tudi o zahtevah bodočnosti. S tega stališča je Prvo zborovanje SNOS-a izdalo odlok, da se izvolijo narodno - osvobodilni odbori, od vaških do okrožnih, kot državni organi federativne enote Slovenije v sestavi federativne Jugoslavije. Odbori Osvobodilne fronte ostanejo še dalje forumi političnega gibanja, ki izražajo moralno - politično edinstvo slovenskega naroda.

Naša nova demokracija, katere omogoča najširšim narodnim slojem resnično udejstvovanje v upravljanju, v reševanju vseh vprašanj narodnega življenja — je globoko vkoreninjena v slovenskem narodu. Niti enega količnega važnega političnega, ekonomskega ali katerega koli vprašanja ni, o katerem se ne razpravlja na konferencah in sestankih na osvobodjenem ozemlju, to celo tudi na ozemlju katero kontrolira sovražnik.

Na primer, odloki drugega zborovanja AVNOJ-a so preteženi na zborovanjih, konferencah in sestankih, pri katerih je sodelovalo čez 300.000 ljudi, a z njih so poslani številne resolucije AVNOJ-u, Nacionalnemu komitetu in Maršalu Titu. V teh resolucijah je izraženo popolno zaupanje v naši narodni vladi. To in pa množično izražanje referatov maršala Tita, ki ga je podal na Drugem zborovanju AVNOJ-a, katere so izdale razne organizacije Osvobodilne fronte od Koroške do Beneške Slovenije, potrjujejo kako širok, vseljudski karakter je imela ta politična kampanja. Vključenje ljudstva v oblast, zmožnost da samo rešuje vprašanja, katera življenje prinaša na dnevni red, so najboljše zdravilo proti birokratizmu, ko-

likor se on tu pa tam, poizkuša vrniti v naše vrste.

4. Ko bodo bodoči kulturni zgodovinarji proučevali našo veliko dobo, jih bo navdušil veliki trud, ki ga je narodno - osvobodilno gibanje vložilo za kulturni podvig ljudstva. Ta trud bo zelo visoko ocenjen, ker je izvajal pod zelo težkimi okoliščinami, ko so morali bojevati se za najbitnejše stvari; za list papirja, za svinčnik, za knjigo in za količjak primeren prostor, — ko so naši kulturni delavci stradali in prenašali vse vojne težave, ali delali in ustvarjali, pri zavesti, da ne delajo samo za junaško ljudstvo, ampak tudi za ljudstvo željno in žejno vsega kar je lepo in plemenito.

O naporih Osvobodilne fronte na kulturnem polju mogla bi se napisati cela knjiga. Omejil se bom samo na najvažnejše in najkarakterističnejše kolikor mi dovoljuje okvir tega članka.

Izvršilni odbor Osvobodilne fronte obrača veliko skrb o osnovnemu šolstvu in brž, ko je ustvarjeno prvo svobodno ozemlje v Sloveniji (maja 1942) odprte so tudi prve osnovne šole. Pri Izvršilnem odboru je ustanovljen Progresivni oddelek, ki je imel svoje referente po okrožjih. Njegova naloga je bila, da organizira pouk, da pripravi učne knjige in da se briga za vzgojo prosvetnih delavcev. Danes je na osvobojenem ozemlju 318 osnovnih in ena meščanska šola.

Pouk v osnovnih šolah vrše 2—3 krat na teden potujoči učitelji, kar z ozirom na primanjkljaj obleke in obutve omogoča večjemu številu otrok, da obiskujejo šolo. Ker ni zadosti učiteljev in učiteljic, ki imajo strokovno izobrazbo, v mnogih šolah poučujejo srednješolci in celo izobraženejši vaški fantje in dekleta. Vprašanje strokovno izobraženega učiteljstva je posebno težko v Istri in Primorju, kjer je italijanski fašizem izvajal politiko prisilnega poitalijanjevanja in onemogočil šolanje slovenskega učiteljstva.

Ljudstvo je tam, takoj po kapitulaciji Italije začelo odpirati svoje osnovne šole in postavljati za učitelje izobraženejšo mladino. Za čitanke si pomagajo z mladinskimi listi "Slovenski pionir" in "Mladi naraščaj".

V začetku tega leta je Izvršilni odbor O. F. ustanovil znanstveni institut, v katerem se sedaj dela 15 znanstvenikov. Institut je osnovan s smotrom, da s svojim znanstvenim delom danes pomaga narodno - osvobodilno borbo in da pripravi načrte za obnovo dežele po osvoboditvi. V njem delajo zgodovinarji, pravniki, ekonomisti, elektro - inženirji in rudarski inženirji. Oni se bavijo s problemi novejša politične zgodovine slovenskega naroda, zbirajo gradivo za zgodovino narodno - osvobodilne borbe v Sloveniji, preiskujejo škodo, ki jo je vojna nanese gospodarstvu Slovenije, kot tudi vprašanje gospodarske obnove, zbirajo podatke o režimu okupatorjev z ozirom na mednarodno pravo, preučujejo vprašanje vojne škode, izdelujejo načrte o raznih tehniških vprašanjih itd.

Nakladniško delovanje v Sloveniji, ki je — kot po drugih naših pokrajinah — pričelo z špirografiranimi zvezki in žepnimi časopisi, je zelo živahno in raznovrstno. Najbolj razširjen list v Sloveniji je organ Osvobodilne fronte "Slovenski poročevalec", ki izhaja že peto leto kot tednik v nakladi od 20 do 30 tisoč izvodih. Izza njega je "Kmečki glas" podeželski list, ki izhaja vsakih 14 dni v nakladi od 20.000 izvodov, pa "Ljudska pravica", organ Komuni-

stične stranke Slovenije, "Naša žena", "Mladina", "Mlada pes", "Pionir", "Slovenska revolucija" (revija Slovenskih krščanskih socializmov), "Zdravstveni vestnik", in še mnogo drugih, po vseh krajih osvobodjene in neosvobodjene Slovenije.

To, kar omogoča široko, plan-sko in premočrtno kulturno delo v Sloveniji, je povrh vsega obilno sodelovanje slovenske inteligence v narodno - osvobodilnem gibanju. Več sto slovenskih intelektualcev - profesorjev, zdravnikov, inženirjev, učiteljev, odvetnikov pisateljev, skladateljev, slikarjev, kiparjev, itd. je pristopilo v borbo skupaj s svojim narodom in skupaj z njim prenaša vse težave osvobodilne vojne. Poznam sem docenta ljubljanske univerze, ki je za časa nemške okupacije jesi leta 1943 nosil ranjene partizane. Slovenska inteligenca je v teh težkih časih dokazala, da je zvesta svojemu narodu.

5. V borbi za svoj obstoj in srečnejšo bodočnost, slovenski narod je pokazal svojo ogromno življensko silo. Ona se izražala v bojih njegove vojske, v graditvi države, v kulturni delavnosti in vseh drugih manifestacijah narodnega življenja. Ali ona se najsilnejše izražala v formiranju novega slovenskega človeka. Nekdaj se je eden od največjih sinov slovenskega naroda, pisatelj Ivan Cankar, toržil na nlapčevski duh, ki je nastopil dušo njegovega naroda. "Narod - hlapec" je imenoval Slovence, trpko in razžaljen, ker je hotel, da bi njegov narod bil narod - bojevnik. In glej ko se je nad tem narodom grnila smrtna nevarnost, ko je malo - dušnikom izgledalo, da je vse izgubljeno — on je v sebi našel moči, da se dvigne v boj proti ogromni tujsčevi sili, ki mu je prinašala pogin.

Slovenski narod je pred tremi leti odločil, da je boljše čast, umreti, kot bojevnik, kot pa sprejeti suženjski jarem in tem jarmom bedno hirati. On je v usodnem trenutku svoje zgodovine, poslušal zaobljubo svojega velikega sina, Franceta Prešerna:

"Manj strašna noč je v črni zemlji krili, kot so pod svetlim soncem sužni dnevi."

Novi slovenski človek je povzre iz sebe, ponosa, samozavesti, ali ni narodnostno omejen. Po svojih koncepcijah on je jugoslovanski, slovenski osvobodilni mislec, kateremu so domovine najnaprednejše težnje človeštva. Novi jugoslovanski patriotizem ni nikjer tako močan in takovseljudski kot v Sloveniji. Prav posebno v krajih, ki so bili pod jarmom fašistične Italije. Slovensci vedo, da bodo v demokraciji in federativni Jugoslaviji še močnejši in sigurnejši, da se nikoli več ne ponovi žalostno leto 1941.

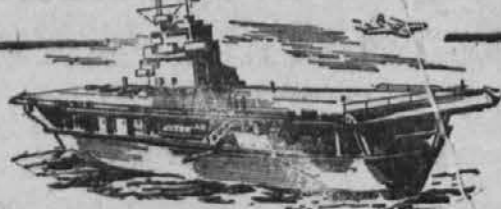
Okupator in odpadniki slovenskega naroda, razbarbarizirane garde, agenti Draže Mihajloviča in kairske "vlade", Rupnikovi švabebranci in ostali svojevredneži morejo vršiti svoje gnusne zločine, morejo požigati in ubijati, ali ni je sile, ki bi mogla zlomiti borbeni duh slovenskega naroda, ga zapeljati v pot, po kateri on, v ponos svojih slovenskih narodov, že tri leta neomajano stopa.

WHERE THE FUEL GOES

It takes 12,500 gallons of gas line to train one pilot.

Buy Your Share in "Our" AIRCRAFT CARRIER

Marta Ostenso

STRASTNI BEG

(Nadaljevanje)

IV

Drugi dan, ko je bilo ozračje še sveže in hladno, je Kaleb odšel v Yellow Post. Sven je skrivoma oprezoval ter ga videl, ko je odhajal. Mahoma je osedlal konja in odjedil proti južni strani okoli Kalebovih njiv ter dospel do neiztrebljenega gozda onstran izsušenega jezera.

Na južni njivi v doslišni oddaljenosti od ograje je zagledal Judito. Ko je sprevidel, da ga je opazila, je skočil s konja, legel v visoko travo in uprl oči proti oblakom.

Judita je zapeljala stroj k ograji, privezala konja in se splazila skozi gladko žično omrežje. Vedela je, da se Sven nekje skriva. Preden se je utegnile ozreti, jo je zgrabil za gležnje, da se je prekucnila nanj. Oba sta se sprilo te burčice glasno zasmejala. Toda hipoma so se Juditi udrele solze. Sven jo je potegnil k sebi, kjer se je, ležeč mu v naročju, bridko jokala, ne da bi bila mogla izpregovoriti.

"Judita, draga Judita, ne počasi se," ji je prigovarjal prijazen in jo ujškal v naročju kakor otroka. "Kaj, za Boga, je z mojim ljubico? Pridirjal sem k njej, čim sem dobil prvo priliko, pa se kuja in joče nad menoj? Je li to hvaležnost? Slušaj, draga Judita, ljubim te in prav kmalu odvedem odtod, prav kmalu. Kaj mi je mar, kaj bo pozneje z nama. Kaj meni, dušica?"

Judita je sedla in si obrisala solze. Sven je pokleknil in jo gledal. Nato jo je objel z obema rokama okoli pasu, jo tipal po plečih, rokah in prsih. "Drobnost postajaš, Judita!" je vzkliknil. "Nič več te ni od majhne deklice! Kaj je s teboj?"

"Ne morem prenašati več, Sven. Umrla bom," je zasepetala s tresočimi se ustnicami.

"Ali bi šla kar sedaj z menoj, Judita?"

Judita se je ozrla po senozi. Srce ji je poskakovalo ob misli, da pobegne s Svenom v tisti

ljubki, prijetni svet, odkoder je prišla Linda, in kjer bo njegova na veke. Zdelo se ji je, da bo zblaznela, če bo ostala le en dan še v nemi oblasti Kaleba Gara. Razen tega se je bližalo še nekaj, za kar Sven ni vedel. Morala bi mu bila povedati. Vprav zdaj bi mu bila morala razodeti. In če bi mu odkrila, bi jo prisilil mahoma pobegniti z doma. Morda bi bilo bolje počakati do konca žetve. Tedaj bo Kaleb nemara že pozabil sekiro. Prištedila mu bo vsaj stroške za najemnika. Judita je sklenila, da zdaj še ne pove Svenu svoje skrivnosti.

"Počakaj, Sven, da požanje-mo," je odvrnila.

"Oh ta žetev! Hudič vzemi žetev!" je vzkliknil nestrpen. "Najprej košnja, a zdaj žetev! Meniš li, da bi bil prišel domov, če ne bi bilo tebe? Lahko bi jim bil poslal denarja, da bi si bili najeli delavca."

"Toda prestregel naju bo, Sven, in me vtaknil v ječo," je ugovarjala.

"Ječa — glupost! Prej bodo njega vtaknili v luknjo!"

Judita si ni dala izgnati strahu, zato sta sklenila počakati do konca mlave.

Še enkrat se je privila nanj ter mu ležala tiho v naročju z občutkom razkošnega počitka in udobja. Nato se je splazila skozi ograjo in sedla na stroj. Sven je skočil na sedlo in ji mahal s klobukom v slovo, dokler ni izginila v daljavi. Gladko rumeno žito je padalo za njo v dolgi lehi.

DVAJSETO POGLAVJE

Mark Jordan je bil že v Johannesburgu trgovini, ko se je Kaleb pripeljal.

Klovacevi konji so bili privezani med vitkimi brezami ob cesti za cerkvi in na vozu je ležala dolga krsta iz sirovih, precepljenih topolovih brun in obita z deščicami. V krsti je ležalo truplo Antona Klovacza.

Mark je kadil pipo in se nasmehoval s komolci na prodajalno mizo, ko je Kaleb vstopil. Kaleb ga je ošinil z naglim pogledom in stopil h gruči možakarjev, ki so pričakovali tam ostalih udov cerkvenega zbora. Nepričakovano in tiho je prišel k Marku in obstal pred njim, zataknišči levi palec v žep telovnika, in je drgnil ključ od pisarniške omare ob svojo srebrno žepno uro. Z drugo roko si je zamišljeno gladil brado.

"No, tudi s tem se torej ukvarjate, kaj?" se je nasmehljaval Marku in dvignil obrvi.

Mark je ostal miren. "Kolikor je v moji moči," je odvrnil in osorno pogledal. Vesel je bil, da je Klovacev fant ostal zunaj pri vozu.

"No, dobro, čemu pa ne, čemu pa ne," je dejal Kaleb s preudarkom. Globoko je vzdihnil in nadaljeval: "Seveda, ne dvomno razumete, kako težko nam je cerkvenim udom s takimi zadevami. Odgovorni smo za upravo in se ne moremo izogniti temu. Veseli me, da bom prvi, ki bom storil za nejevernika vse, kar mi bo mogoče. Ker ste prišli iz mesta, morate kajpada vedeti, da moramo čuvati v prvi vrsti svetost cerkve in cerkvenega zemljišča."

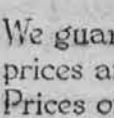
A Pledge

★ TO OUR FIGHTERS

We'll protect your families from runaway prices.

★ TO OUR CUSTOMERS

We guarantee our prices are Ceiling Prices or Lower.

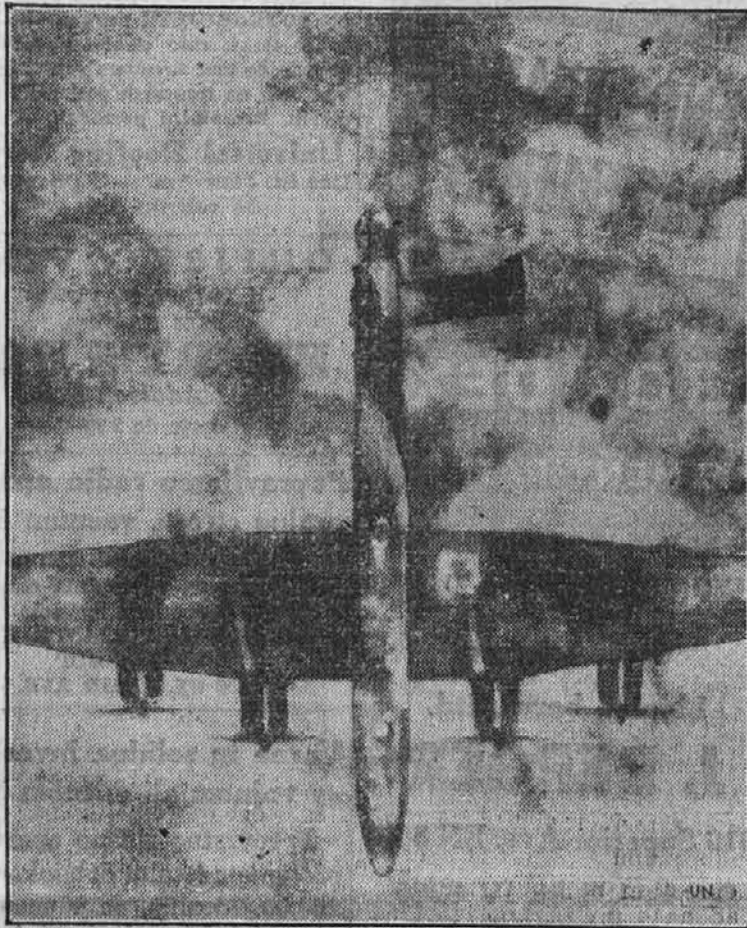

Odvažanje ranjencev

Bolniške ambulance so se razvrstile na obrežju v Norfolk, Va., kjer se je izkrcalo prve mornariške žrtve pri invaziji Evrope. Ranjence se je pripeljalo na bolniški ladji "Refuge." Čim bo stanje ranjenih mornarjev dovoljevalo, se jih bo premestilo v bolnišnice v bližini njih domov. Pričakuje se, da se bo večina teh fantov lahko povrnili v boj.

Bombing With Half a Tail

ANTI-AIRCRAFT SHOT AWAY half the tail of the big Halifax bomber shown in this picture taken at the moment when the pilot, in spite of this damage, is carrying on with the job of unloading his bombs on enemy concentrations in France. This was during one of the R.A.F.'s heaviest bombings in support of the advancing Canadian and British ground troops. The damaged plane completed its assigned operation and managed to return to base.

Rad bom storil vse, kar mi bo mogoče, toda sami vidite, kaj ko je." Ponovno je privzdignil obrvi in zamahnil z obema rokama, kakor da bi bil hotel izraziti precej brezupen položaj te zadeve.

Mark je vključil premagovanju stisnil zobe. Možakarjeva uglajena predznost ga je razburila malone do besnosti. "Premislite dobro, kar govorite o veri Antona Klovacza, Kaleb Gare," je dejal mirno. "Odlodite se in se držite svojega sklepa. Toda zapomnite si, da tudi Anton Klovacz ne berači pri vas. Za nič, niti za grob."

Kalebu so se oči zožile do strtihih zenic.

"To se vam bo utepalo, mladec, to se vam bo utepalo. Pokažem vam vključ vasi mestni olik, da bi Anton Klovacz le še mogel beračiti pri meni. Njegov vo zemljišče ni tako daleč od mojega, da ju ne bi mogel spojiti."

Mark je pobesnel. Zdajci mu je privrela jeza na dan. "Po tem vas je torej skominalo? No, kar vzemite ga. Niti ene Klovaceve njive ne dobite, dokler bo vlada pravica v Ameriki!"

Gruča v kotu trgovine se je ozrla proti njima. Bil je večidel lahkomišelni kmetje, ki se ne bi bili dosti pomišljali, ali smejo pokopati Klovacevo truplo na svojem pokopališču ali ne. Toda prešlo jim je v navado, da so smatrali v vsaki zadevi, bodisi veliki ali majhni, Kaleb za voditelja. Markov očitni odpor proti Kalebu je bil večini od njih zabaven in povšeči.

Kaleb je bujil v Marka in je preteče nagnil glavo proti njemu. Dvignil je roko in tlesnil s prsti Marku pod nos. "Glejte, da se poberejte odtod, sicer vam zakurim pod no-

hudič, sicer ti zavijem vrat!" je zakričal.

Kmetje so napravili prostor in Kaleb se je počasi spravil na noge. Skrbno si je otrešal prah z obleke in izravnal škric in okrajke svoje drage salonske suknje, ki jo je bil oblekel za to priliko.

"Ne vem, da bi bil rekel kaj takega, kar bi moral preklicati," je dejal Kaleb in se sladko nasmehljaj. "Po mojih mislih je mala učiteljica predobra za kateregakoli moškega. Hi, hi!" Ko je stal Mark s stisnjenimi ustnicami pred Kalebom, je ta potegnil iz žepa srebrno uro.

"Čas je, da pričnemo sejo, gospoda," je izpregovoril. Ste li vsi pripravljeni? Ako ste, potem odidimo v cerkev!"

Kmetje so se presenečeno spogledali. Mark je z mrkim pogledom stopil proti vratom. Na pragu se je ozrl.

"Prihranite si sejo, Anton Klovacz ne bi imel počitka v zemlji, v katero bi ga stlačil Kaleb Gare," je dejal in odšel.

Kaleb je gledal za njim in oči so mu plamtele pod težkimi obrvmi. "Hi, hi! Obžaloval boš to, dečko! Obžaloval boš to," je mrmral sam pri sebi.

Vsi kmetje brez izjeme so bili v mučni zadregi.

Mark je opazil, da Klovacev fant še sedi na vozu.

"Poženi k misijonarski postaji, sinko," mu je dejal prijazen. "Tam imajo več prostora."

Tako sta se odpeljala k nad dvajset milj oddaljeni postaji katoliških misijonarjev na jugu. Pot tjakaj je bila dolga in grapava. Le redkokdaj so jo rabili in je bila potemtakem zamenjena. Precejšen kos poti je držal skozi gozd, kjer je ozračje dišalo sladko po sušem se listju. Rdeči slapovi brusničevja so viseli čez cesto in kristavci so bili obloženi s šopi voščenega sadja, ki je že pričelo rdeči. Dan je bil pokojen, le kdaj pa kdaj je nenaden piš zvrtil čil suho listje na poti pred vozom. Fant je sedel poleg njega vso pot tiho ko smrt in se ozrl kdaj pa kdaj proti krsti na vozu. Sirove deske krste so enolično ropotale pod platnenim pogrinjalom, odskakovaje od voza, ki je drdral brez konca in kraja proti postaji. Solnce se je že dvigalo proti poldnevu, vročina je pritiskala ter iztisnila konjema iz črnih bokov blesteče se kapljice znoja. Mark in mladi voznik sta sprevidela, da se bosta morala ustaviti pri kakem naseljenju ter nakrmiti in napojiti konja.

(Nadaljevanje)

Opomini glede racijoniranja

SLADKOR

Znamke št. 30, 31 in 32 so sedaj veljavne vsaka za pet funtov sladkorja, do preklica. Znamka št. 40 je veljavna za pet funtov sladkorja za vkuhanje konzerv, in sicer do 28. februarja 1945.

MESO, MASCOBE

Rdeče znamke A 8 do Z 8 so veljavne do preklica.

PROCESIRANO SADJE IN ZELENJAVA

Modre znamke A 8 do Z 8 in A 5 so veljavne do preklica.

GASOLIN

V 17 državah na vzhodu, je kupon A-12 veljaven do 8. avgusta. V drugih državah je v veljavi kupon A-12, in sicer do 21. septembra.

ČEVLI

Znamki št. 1 in 2 z aeroplanom v knjižici št. 3 ste veljavni do preklica.

Back the Attack!
BUY MORE THAN BEFORE

Podprimo borbo Amerike za demokracijo in svobodo sveta z nakupom vojnih bonдов in vojno-varovalnih znamk!

French Give Americans Rousing Welcome

U.S. Signal Corps Radiophoto

RENNES, FRANCE—Soundphoto—The entire population of Rennes turned out to give the Yankees a real flag waving celebration as they passed through the town.

UNITED NATIONS FACTS

UNITED NATIONS INFORMATION OFFICE • 410 FIFTH AVENUE, NEW YORK 20, N. Y.

JOS. ŽELE IN SINOVI

POGREBNI ZAVOD

6502 ST. CLAIR AVE.

ENDicott 0583

Avtomobili in bolniški voz redno in ob vsaki uri na razpolago. Mi smo vedno pripravljeni z najboljšo postrežbo.

COLLINWOODSKI URAD:

452 East 152nd Street

Tel.: KEmmore 3118

NOVICA

IMA LE TEDAJ

SPLOŠNO VREDNOST

KO JO IZVE JAVNOST

KADAR SE pri vaši hiši pojavi kaj novega, ki bi zanimalo vaše prijatelje in splošno javnost, sporočite tozadevno na

ENAKOPRAVNOST

6231 ST. CLAIR AVE.

HEnderson 5311

Novice radevolje priobčujemo brezplačno

V BLAG SPOMIN
PRVE OBLETNICE SMRTI NAŠEGA
PRELJUBLJENEGA IN NIKDAR
POZABLJENEGA SOPROGA
IN OČETA

Joseph Dolenc

ki je v Begu zaspal večno spanje
dne 23. avgusta 1943.

Eno leto je že minulo,
kar zapustil naš št dom,
nam prav težko je pri srcu,
ker so to žalostni spomini za nas.

Dragi soproc in ljubljeni oče,
pregodati odšel si od nas
mirno in sladko v grobu počivaj
in pri Bogu večno srečo uživaj.

Tvoji dragi žalujoci ostali:

APOLONIA DOLENC, soproga,
JOSEPHINE, MARY poročena Mozek,
FRANCES, JUSTINE, HELEN in
BETTY, hčere, JOSEPH, sin,
RUDOLPH zet, GERALDINE vnukinja.

Cleveland, O., 23. avg. 1944.

ČRNA ŽENA

Zgodovinska povest
Priredil Javoran

(Nadaljevanje)

"Štefan, ti nekaj veš, kar mi zakrivaš", je ves vznemirjen kričnil vojak; "tvoje poteze na obrazu razodevajo nesrečo. Vendar — lepo te prosim — nič mi ne zakrivaj! Povej mi vse, naj bo kakoli hoče, na vse sem pripravljen."

"Res vem nekaj novega", je sedaj pristavil možek bolj mirno, "toda tako hudo pa zopet ni."

"Povej, prosim te, povej mi vse!" ga je nestrno priganjal vojak; "če mi kaj zakrivaš, bom še bolj nemiran in nesrečen."

"Nigana je ušla pri trgovcu štroblju", je povedal možek resno, pa mirno.

"Sem si mislil, da bo kaj takega. Povej kako je ušla!"

Možek je začel pripovedovati mirno in premisslivo:

"Odkar si zapustil Krško in več nisi mogel obiskati Nigane, je zopet postala vsa drugačna; kar naenkrat se je popolnoma izpremenila. Štrobelj je pravil, kako je včasih jokala cele dneve, a potem se je nenadoma zopet začela smehljati, kakor bi ji bilo srce kipelo največjega veselja. Prigovarjali so ji in jo tolažili, a za vse take besede je ostala gluha. Na vse mogoče načine so jo poskušali prepričati, da ti ne moreš zapustiti svoje službe; a vse zaman. Kdor le hoče, je odgovarjala, lahko stori vse."

Zadnji teden je postala še prav posebno čudna; polastila se jo je neka čudna naglica in nepokoj, če jo je kdo nagovoril, je divje krožila očima, nemirno tekala od okna do okna; včasih pri oknu nekoliko postala, se zamisljeno ozrla skozi okno na prosto, a kakor obstreljena zver zopet bliskoma odskočila in tekala dalje po sobi od kota do kota. Ko je pa izvedela, da si ti s svojimi tovariši zapustil mesto, tedaj jo je obšla neka velika strast in razburjenost, kakor se nikoli prej. Zagotavljali so jo, da se kmalu vrnete in da nisi šel dalje kakor kvečjemu do Ljubljane. Pa vse to je le povečalo njeno blaznost in neprestano je kričala: "V Ljubljano, v Ljubljano in na Gorjensko!" — Slednjič se je pa nekega dne nenadoma čudovito pomirila in ostala do večera v svoji sobi. Ko se je pa zvečerilo in gospodarja in gospodinjne slučajno ni bilo doma, je podarila najmlajšima štrobljevima otrokoma bisere in drage kamne — in potem je izginila."

"Jezus, Marija!" je zakričal Bregar, "torej namerava nekaj strašnega, gotovo je že tu v obližu! — Ali še kaj veš, Štefan? Povej! Govori!"

"Na Kamnjem in v okolici zopet straši črna žena", je pristavil možek kolikor mogoče mirno; "toda ne boj se! Zalka in otrok sta na varnem, nič se jima ne more pripetiti. — Pred večerajšnjim so jo prepodili od tvoje hiše Gorjanci in Anželj; in večeraj je zopet zasledovala nekaj vojakov."

"Katere?" je burno vprašal France.

"Bilo je šest tvojih tovarišev, ki so s teboj vred prišli iz Krškega. Šli so na Brda in tedaj so opazili za seboj črno ženo."

"Vse se vjema," je bridko vzdihoval Bregar; "Nigana gotovo misli, da sem med onimi vojaki tudi jaz in da sem zopet šel k Zalki... Na Brda moram iti — takoj — takoj, da zabranim najhujše zlo, največje nesrečo, če ne bo že prepozno."

Pri teh besedah je France nemo zrl v tla kakor okamenel in sapa mu je zastajala v prsih.

"France, bodi pameten, pomi-

ri se!" ga je pomirjevalno nagovarjal krošnjar; "vsa tvoja skrb je nepotrebna! Zalka in otrok sta strogo zavarovana. Poslal sem Pušavca iz Bodešič in Grahka s Sela nalašč zato na Brda in jima zapovedal, naj pazita na Zalko in otroka, naj ju varujeta, ker sta v nevarnosti pred črno ženo. — Zalko stražijo krepki možje, ki jo niti za trenotek ne bodo izpustili izpred oči."

"Hvala ti tisočera za tvojo skrb in previdnost, Štefan," mu je odgovoril France s tresočim glasom še vedno razburjen; "pa vendar moram tjakaj, na Brda, in sicer nemudoma, takoj! Dokler se Nigana ne bo sama prepričala, da je vsa njena ljubosumnost brez podlage, bo za Zalko še vedno obstajala nevarnost. Štefan, ne poznaš še popolnoma ciganov. Njihova strast je strašna, nedopovedljiva, zviti so in iznajdljivi, da bi si ne mogli misliti, in v svojih masčevalnih naklepih so tako drzni in odločni, da premagajo vse zapreke."

Sredi iz utrdbe, iz zidovja, da, iz srede urejene čete si poiščejo in vzamejo svoj plen. — Niti za trenotek se ne smem več obotavljati, marveč takoj moram na Brda, takoj!"

"Če je tako, grem s teboj, France; sam ne smeš iti, brez pogojno ne."

"Hvaležen ti bom za spremstvo. Gotovo bom potreboval tvojega sveta in tvoje pomoči."

Bregar je bil mrzlično razburjen in je neprestano silil, da mora takoj oditi. To pa krošnjarju ni bilo povsem všeč. Najprej se je treba z jedjo pokrepčati, takoj je določil Štefulček, potem bodeta lahko toliko hitreje korakala."

France je le s težavo brzdal svojo nepotrpežljivost in nestrpnost; ker je pa uvidel, da je nazadnje vendar še najbolje, da se ukloni modrosti in previdnosti Kroparskega možka, se je pokoril njegovim odredbam.

Ker se je možek še vedno obotavljal, ga je France še silneje priganjal, rekoč:

"Štefan, hitiva; skoro obupujem, da ti se vse srečno izteklo. Kar noče mi iz glave misel, da se pripravljiva strašna nesreča — in midva bova prišla prepozno, ah, prepozno — in moje slutnje me ne varajo."

"Tvoje slutnje so samo izrodki strahu in prevelike skrbi... Počasi in gotovo je vsepovsod boljše, kakor nepremišljeno in slepo; če namreč človek v važnih rečeh ravna neprevidno in prehitro, se lahko vjame v zanke, iz katerih ga živ krst več ne more rešiti."

Med takim razmotiranjem sta korakala precej hitro proti cilju. Ravno sta dospela na obronke gozda pod Kamnjekom, ko zaslišita raz skalnih špirovih sten precej močan krik, ki je odmeval močnejše. Možek je

nekaj časa napeto poslušal, nato je splezal na bližnji mecesen, prisluškoval nekaj časa in ko je spoznal glasove, je bil zopet hitro kakor verica na tleh, zapovedal Francetu, naj ga počaka nekaj minut in potem je odšel proti smeri, odkoder so prihajali glasovi.

Tako je ostal France nekaj časa sam; srepo je zrl v daljavo, po glavi so se mu podile strašne misli in slutnje, domišljija mu je slikala v najrazličnejših podobah nesrečo, ki ga utegne zadeti. Tako je stal nemo, v strašnih dušnih bolestin; sapa mu je zastajala v grlu, srce se mu je krčilo in trgalo.

Štefulček se je kmalu vrnil in predramil vsega bledega in prepadenega Franceta. Ko ga je ta opazil, ni mogel več premagati svoje nestrpnosti.

"Lepo te prosim, Štefan; za božjo voljo te prosim," je zakričal, da se je močno razleglo, "hiti, hitiva, sicer bo vse zamujeno!"

V naslednjem trenutku je možek že stal tik ob Francetu in hitrih korakov sta šla naprej. — Iz Bohinja sem so nad Triglavom podili v grozotnih podobah črni oblaki. Triglavovi ledeniki so se kadili od megle, kakor bi goreli; snežniki so se zdaj pa zdaj še pokazali v strašnem žveplenem ognju, kadar je kak solnčni žarek mogel prodreti goste oblake; po planinah so se preganjale težke, debele meglene pošasti, katere je podil močan veter, dokler jih ni ob kaki skali razcepil in razdrobil na tisoče koscev, ki so se

The Lovett Shooting

CARMEL, CAL. — Mrs. Frances Andrews, Carmel Valley, California, socialite who has been before the Monterey Grand Jury but refused to testify on the advice of her attorney, in the fatal shooting of 19-year-old Jay Lovett. Young Lovett was found, shot dead, on a spot across from the Andrews' Ranch gateway. He is claimed to have been shot by a 25 calibre bullet from the German made automatic pistol which it is alleged Mrs. Andrews customarily kept in her bedroom.

KID VICTORY

SWIMMING WITH RIFLES above water, U. S. Coast Guardsmen in Seattle demonstrate one of many combat swimming techniques which they will teach to members of their respective units after completion of a Red Cross water safety course for instructors.

pa kmalu zopet združili, se podili dalje in zelenim livadam pod seboj dajali strahovito blede barvo.

"France, navsezadnje naju še doleti nevihta, preden bova na Brdih," je prekinil molk možek.

"Strašno mi je tesno pri srcu," je pristavil France, ne me neč se za vremenske pojave; "vedno bolj slutim, da bova prišla prepozno; — v vratu me hoče kar zadušiti. Le naprej! hitiva! naprej!"

(Dalje prihodnjic)

Mali oglasi

Mike's Electric Service

Ekspertno popravilo na vseh izdelkih pralnih strojev in vacuum čistilec. Delo jamčeno — cene zmerno. 11706 Union Ave., WA. 1895

ENDS LEAKY BASEMENTS
Reardon's BONDEX
WATERPROOF CEMENT PAINT
REG. U.S. PAT. OFF.

STENSKI PAPIR

tisoče vzorcev
Linolej, barva, itd.

J. BERGER

6919 Superior Ave. EN 3659
852 E. 185 St. IV 6250

Oblak Mover

Se priporoča, da ga pokličete vsak čas, podnevi ali ponoči. Delo garantirano in hitra postrežila. Obrnite se z vsem zaupanjem na vašega starega znanca

John Oblaka

1146 E. 61 St.
HE 2730

Gostilno z D-5 licenco

dober biznis in zidano poslopje s 8 stanovanji ter 2 trgovinami. Dobri dohodki. Lastnik ima dve prostori in mora enega prodati. Cena \$36.000. Zglasite se na 404 E. 156 St., blizu Waterloo Rd., IV. 5110.

STADIUM, 4 DNI
prične čet., AVG. 31
tek zvečer

Pop. nedeljo, 3. septembra

INTERNATIONAL THRILL CIRCUS

SVETOVNA NAJVEČJA PREDSTAVA NA PROSTEM

O SEBNO

Terrill Jacobs

in njegova svetovno znana predstava z živalmi

DOLLY JACOBS
Leopardi—sloni

Poleg 1000 drugih igralcev 50c, \$1, \$1.50 poleg davka. Rez. sedeži za otroke po 1/2 ceni. Vstopnice pri Bond's Public Hall 419 Euclid

Mali oglasi

B. J. RADIO SERVICE
1363 E. 45 St. HE. 3028
Prvovrstna popravila na vseh vrst radio aparatih

Zgubilo

se je takozvano "lapel" broško, med Norwood Rd. in E. 61 St. Pošten najditelj je prošel, da pokliče HE. 7014.

Želi se

kupiti bicikel za dekleta. Mora biti dobro ohranjen. Kdor ima naprodaj, naj sporoči naslov v uradu tega lista. HE. 5311.

V najem

se odda stanovanje s 6 čednimi sobami in kopalnico. Najemnina zmerna. Nahaja se v okolici Norwood Rd. in St. Clair Ave. Pokličite KEMmore 0377.

ČE POTREBUJETE novo streho ali pa če je treba vašo streho popraviti, se obrnite do nas. Izvršimo velika in majhna dela na trgovskih poslopijih in domovih. Brezplačni proračun.

Universal Roofing Service
1106 St. Clair Ave. — CH. 8376-8377
Ob večerih: ME. 4767

OHIJSKO VINO

(Najboljše vrste)
\$2.50 GALONA
EMERY'S BAR
961 Addison Road
Odperto do 2.30 zj.

Popravljamo radio aparate, pralne stroje, vacuum čistilce ter prodajamo nove dele za popravila na pralnih strojih. Pridemo iskati in pripeljemo nazaj ST. CLAIR APPLIANCE AND REPAIR SHOP 7502 ST. CLAIR AVE.

Varna in solidna investicija v vojnem ali mirnem času

Prvovrstno zidano apartment poslopje z letnim dohodkom \$3.-250.00. Idealno, da v enem stanovanju živi lastnik. V tej okolici se čim več Slovencev naseljuje. Severno od St. Clair Ave., blizu Gordon parka. Jezero, hot house in vrtni. Zmerna cena. Pokličite lastnika tekem dneva CH. 4050, ali po 5. uri popoldne: PO. 0049.

Pridite in oglejte si našo zalogo novih spomladanskih zastorov in "draperies." **PARKWOOD HOME FURNISHINGS** 7110 St. Clair Ave. Odperto ob večerih

F. J. MARTIN CO.

Ekspertna popravila na radio aparatih, ledenicah in pralnih strojih. Poskusite nas. 7207 Wade Park Ave., EN. 4690

ZA PRIHRAJEK — PRIMERJAJTE NASE CENE

Pohištvo, preproge, peč, električni pralni stroji, ledenice, radio aparati in godbeni instrumenti.

SMERDA'S 5800 Broadway
Preko 30 let zanesljivosti

PLAČAM najvišjo ceno za vaš RABLJEN AVTO
Ni treba vam čakati

P. R. Ward Co.

870 E. 152 St., MU. 7600
Prodajalec Chrysler in Plymouth avtov

Zakrajsek Funeral Home, Inc.

6016 ST. CLAIR AVENUE
Tel: ENdicott 3113

Popravljamo vsakovrstne

RADIO APARATE

Imamo slovenske plošče
Beachland Radio Electric
744 E. 185th St. — KEn. 7123

Za delavce Za delavce

THE TELEPHONE CO. POTREBUJE ŽENSKES ZA OSKRBNICE

za poslopja v downtownu
Polni čas šest večerov v tednu od 5.10 pop. do 1.40 zj.
Najboljša plača od ure v mestu — Stalno delo
Zahteva se izkaz državljanstva — Zglasite se
Employment Office, 700 Prospect Ave., soba 901
od 8. zj. do 5. pop. dnevno razven ob nedeljah
The Ohio Bell Telephone Co.

Pospešite dan zmage!

Izvrstna prilika za delo pri 100% izdelovanju kritičnih vojni predmetov.

Potrebuje se moške

Shear operatorje in pomočniki, punch press operatorje in pomočnike, line inspektorje, packerje in nakladalce ter metal stamping inspektorje.

Geometric Stamping Co.

VOJNA TOVARNA
1111 E. 200 ST.
IV. 3800

STALNA DELA

s povojno sekuriteto
Vedno rastoča organizacija potrebuje takoj

Engine Lathe Turret Lathe Milling Machine Planers

Horizontal & Vertical Boring Mills operatorje

Electric Arc Welders Assemblers

Bivši vojaki so dobrodošli
Visoka plača od ure
Prilicno nadurno delo

Broden Construction Co.

(Podružnica Wean Engineering Co., Inc.)
Pokličite Mr. Radu, IV. 5770
22800 Lakeland Blvd.
od E. 222 St.

ŽENSKES

za splošno tovarniško delo na našem "shell line"
Visoka plača od ure in overtime
Izborne delovne razmere
Stalno delo sedaj in po vojni

Lempco Products

DUNHAM RD.
MAPLE HEIGHTS

IŠČE SE

Ženske za snaženje

šolskih poslopij v collinwoodski naselbini.
Kratke ure in dobra plača
Pokličite CHerry 6991

WHERE THE FUEL GOES

A PLANT manufacturing air planes in New England burns 800,000 gallons of fuel oil a month.

LEMPCO PRODUCTS

DUNHAM RD.
MAPLE HEIGHTS

Poslovodja

za trgovino na Waterloo Road išče Slov. zad. zveza. Mora biti več mesar. Dobra plača. Podrobnosti se je zglasiti pri Louis Izancu, 667 E. 152 St.